

DEPARTEMENT

ONDERWIJS & VORMING

Vlaamse overheid

Afdeling Horizontaal Beleid

Koning Albert II-laan 15

1210 BRUSSEL

T 02 553 89 01

F 02 553 96 40

horizontaalbeleid@ond.vlaanderen.be

www.onderwijs.vlaanderen.be

Nota aan Hilde CREVITS

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Onderwijs

Via Koen Pelleriaux

Wnd. secretaris-generaal

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	bijlagen
vragen naar/e-mail Andy.thoelen@ond.vlaanderen.be		telefoonnummer 02 553 95 62	datum

Betreft: Verslag van het overleg in toepassing van artikel 11bis (decreet basisonderwijs), artikel 70 (codex secundair onderwijs), artikel 131 (volwassenenonderwijs) of artikel 90bis (DKO) over het voorontwerp van decreet betreffende de onderwijsinspectie 2.0 met de afgevaardigden van de vakbonden

Aanwezig: Koen Wils (COC), Goele Cornelissen (COC), Koen Van Kerkhoven (COC), Raf De Weerd (ACOD Onderwijs), Jean-Luc Barbery (ACOD Onderwijs), Hilde Lavrysen (COV), Kathleen Bouwen (COV), Marleen Vanherle (COV), Pascal Claesens (VSOA Onderwijs), Wauter Leenknecht (VSOA Onderwijs), Dirk Broos (Kabinetschef Onderwijs van minister Crevits), Leen Van Heurck (Adjunct-kabinetschef Onderwijs van minister Crevits), Lieven Viaene (Inspecteur-generaal), Bart Maes (Coördinerend inspecteur)

Verslaggevers: Sonja Van Craeymeersch (stafmedewerker onderwijsinspectie) en Andy Thoelen (departement Onderwijs en Vorming)

Voorzitter: Patrick Poelmans (Adjunct-kabinetschef Onderwijs van minister Crevits)

Inleiding door Patrick Poelmans:

Op basis van artikel 11bis (decreet basisonderwijs), artikel 70 (codex secundair onderwijs), artikel 131 (volwassenenonderwijs) of artikel 90bis (DKO) werd een overleg aangevraagd door de sociale partners over het voorontwerp van decreet betreffende de onderwijsinspectie 2.0. Afgelopen middag heeft er een gelijkaardig overleg plaatsgevonden met de inrichtende machten.

De bedoeling is dat de Vlaamse Regering de eerste principiële beslissing over het voorliggende voorontwerp van decreet zal nemen op vrijdag 12 mei 2017. Het aan de sociale partners bezorgde voorstel is m.a.w. nog niet politiek beslist.

De onderwijsinspectie zal een algemene toelichting geven bij het voorliggende voorontwerp van decreet. De sociale partners zullen de mogelijkheid krijgen om hierbij opmerkingen te formuleren. Het kabinet vraagt hierbij te focussen op de krachtlijnen van het voorontwerp van decreet.

Het verslag van dit overleg zal aan de leden van de Vlaamse Regering worden bezorgd.

Presentatie van de krachtlijnen van het voorontwerp van decreet door Bart Maes, aangevuld door Lieven Viaene:

Voor de inhoud van de presentatie wordt verwezen naar de slides die als bijlage 1 bij het verslag zijn gevoegd.

Reacties van de sociale partners:

COV is blij met het voorafgaandelijk overleg. Dat biedt hen de mogelijkheid om enkele vragen en bedenkingen te uiten bij het voorliggend ontwerp van decreet:

1. Wat **het referentiekader** betreft, achten zij het belangrijk dat de essentiële elementen voor de kwaliteitscontrole decretaal verankerd worden. In het decreet wordt voor het onderwijskwaliteit(OK)-kader verwezen naar een uitvoeringsbesluit. Zij vragen dat de ontwerptekst van het uitvoeringsbesluit ook voorgelegd wordt.
2. Wat **de doorlichtingen** betreft, hebben zij vragen bij de haalbaarheid. De frequentie wordt van 10 jaar gewijzigd naar 6 jaar. Zij vragen zich daarbij af wat de effecten daarvan zullen zijn voor de werkdruk van de inspecteurs. Zij vrezen bovendien dat dit zal gepaard gaan met een verlies van kwaliteit.
3. **De herleiding van 3 adviezen naar 2**, zal volgens hen meer druk leggen op de scholen. Het vroegere advies 'beperkt gunstig' is gevoelsmatig van een andere orde dan een advies tot 'intrekking' van een erkenning. Zij zijn erover bezorgd dat de tweedeling gevoelsmatig door de scholen zal ervaren worden als 'het is er op of er onder'. Dit zal bij de schoolbesturen meer druk leggen om tijdig te handelen. Zij stellen zich onder meer de vraag hoe er zal gegarandeerd worden dat scholen voldoende tijd krijgen om tegemoet te komen aan de opmerkingen van de onderwijsinspectie bij een opschorting.
4. Wat **de verslaggeving** betreft, hebben zij bij het vorige decreet gevraagd dat de schoolteams heel duidelijk zouden worden geïnformeerd over de visie van de onderwijsinspectie. Zij stellen vast dat in het voorliggend voorontwerp van decreet geen garantie wordt ingebouwd dat schoolteams zullen worden ingelicht over de bemerkingen van de inspectie.
5. Zij vragen duidelijkheid over **de studiebekrachtiging in het jaar van de voorlopige erkenning**.
6. Wat **de samenwerking** betreft met **de inspectie levensbeschouwelijke vakken**, stellen ze zich de vraag wie uiteindelijk de verantwoordelijkheid draagt over het advies dat de inspectie levensbeschouwelijke vakken geeft. Bovendien vragen ze zich af of de school ook de mogelijkheid heeft om bijvoorbeeld een wederwoord te geven over het advies van de inspectie levensbeschouwelijke vakken.
7. Wat **de rechtspositie** betreft, willen ze hun grote bezorgdheid meegeven over de werkdruk voor de leden van de onderwijsinspectie. Daarnaast zal ook de regeling van de standplaatsen en vergoedingen moeten herbekeken worden.
Wat de selectie betreft, is er in het voorliggend voorontwerp een grote vrijheid voor de inspecteur-generaal voorzien. Naar hun mening zouden best nog een aantal dingen decretaal verankerd worden zoals bijvoorbeeld de duur van de wervingsreserve. Ze stellen vast dat er veel geschrapt is in de bepalingen m.b.t. de rechtspositie en ze vragen zich af of er niet te veel is geschrapt. Ze vinden bijvoorbeeld geen twee mogelijkheden meer terug voor een tijdelijke aanstelling. Ook de regels voor de vaste benoeming missen ze. Het lijkt hen ook aangewezen overgangsmaatregelen te voorzien.

COV formuleert de volgende opmerkingen bij het voorliggend voorontwerp van decreet:

1. Wat **het referentiekader** betreft, stellen ze dat ze zich daar tegenover van in het begin zeer kritisch hebben opgesteld, op inhoudelijk vlak, maar vooral ook op vormelijk vlak. De inspectie heeft hen toen gerustgesteld met het argument dat het ROK niet gelijk is aan het TOK. Nu stelt het COC vast dat er een referentiekader zal opgenomen worden in een besluit van de Vlaamse Regering, maar het is raden naar de precieze inhoud. Daarnaast zijn ze van mening dat een referentiekader voorbij gaat aan de kernopdracht van de inspectie en dat er tegenspraak is met de autonomie van de leerkrachten.
Verder valt COC over het woord 'tegemeet komen aan' en stelt ze zich de vraag of dit juridisch wel een correcte term is die in een wetgevende tekst kan gebruikt worden.
2. De **focus op de dialoog** vinden ze heel belangrijk. De dialoog onderscheidt ons van een systeem van gestandaardiseerde toetsing. Zij vrezen dat de interne dialoog met scholen gaat gestandaardiseerd worden. Volgens hen zal het opvoeren van de frequentie van de doorlichtingen samen met het ROK ervoor zorgen dat de inspectie zal verplicht worden om naar meer standaardisering over te gaan. Dat is een zeer gevaarlijke evolutie. Er bestaan studies daarover in Vlaanderen die zeer zorgwekkend zijn.
3. Wat **de frequentie van de doorlichtingen** betreft, stellen ze zich de vraag of dit met dezelfde middelen zal gebeuren. Indien ja, stellen ze zich ook vragen bij de kwaliteit.
4. Wat **de herleiding van drie naar twee adviezen** betreft, stellen ze zich de vraag hoe dit maatschappelijk gaat overkomen. Ze maken de vergelijking met de A-, B- en C-attesten. Stel dat de B-attesten worden afgeschaft, dan stellen ze zich de vraag waar die groep zal terecht komen. Hetzelfde gaat op voor de adviezen van de inspectie. Volgens de inspectie zullen die scholen in de groep met het advies 'behoud' terecht komen. COC vreest dat van die scholen slechts een kleine groep het advies 'behoud' zal krijgen, en dat al de rest het advies 'intrekking' zal krijgen.
Wat de motivering betreft om van drie naar twee adviezen over te gaan, stelt de inspectie dat ze willen dat scholen zich meer zullen focussen op hun algemene kwaliteitsbeleid en niet alleen op hetgeen ze verkeerd doen. Volgens hen weegt dat argument niet zwaar.
5. Wat **de rechtspositie** betreft, sluiten ze zich aan bij de eerder gemaakte opmerkingen. In het voorliggend voorontwerp van decreet is de vrijheid groot. Bovendien zou er naar hun mening wat meer decretaal geregeld mogen worden.
6. COC verwondert zich over het feit dat de inspectie niet gelukkig is met het verbeterplan omdat dan hun rol niet meer duidelijk is als controlerende instantie en dat ze dan eerder in de rol van begeleider worden geduwd. Ze begrijpen niet hoe je dat kan sporen met een ROK.
7. COC merkt op dat er tot nu toe geen **mogelijkheid is om beroep aan te tekenen tegen een verslag** van de onderwijsinspectie. Ze vragen zich af of er nu niet van de gelegenheid moet gebruikt gemaakt worden om een mogelijkheid tot beroep in te bouwen. Bovendien stellen ze zich de vraag waarom de **format van het verslag** niet langer decretaal wordt vastgelegd.

Het **ACOD Onderwijs** formuleert de volgende bedenkingen bij het voorliggend voorontwerp van decreet:

1. Wat **het referentiekader** betreft, willen ze zicht krijgen op wat er in het besluit van de Vlaamse Regering zal geregeld worden. Ze zijn er van op de hoogte dat er nog een testfase lopende is. Ze zouden ook graag een evaluatie krijgen van die testfase.
2. Ze stellen zich de vraag waarom **de frequentie van de doorlichtingen** is opgedreven van om de 10 jaar naar om de 6 jaar. Dit impliceert meer contacten met de scholen, meer verplaatsingen en meer verslaggeving. Volgens hen is dat niet mogelijk met dezelfde ploeg van personeelsleden.
3. **De tweedeling tussen 'behoud' en 'intrekking'** heeft volgens hen een negatieve connotatie. Volgens hen zal er een grote groep van scholen het advies 'intrekking' krijgen. Bijgevolg stellen ze voor om de advisering positief te maken. Verder wordt er binnen het advies 'intrekking' een onderscheid gemaakt tussen drie mogelijkheden, dus eigenlijk gaat de inspectie eerder over van drie adviezen naar vier adviezen, in de plaats van naar twee adviezen.
4. Ze stellen zich de vraag wat de concrete rol gaat zijn van het advies van **de inspectie levensbeschouwelijke vakken** in het doorlichtingsverslag.
5. Wat **de rechtspositie** betreft:
 - a. Ze vinden het een goede zaak dat de proeftijd wordt afgeschaft.
 - b. Ze stellen zich wel vragen bij de selectieprocedure:
 - i. Een advies van het OCI is volgens hen niet voldoende. Er zou een protocol van akkoord moeten zijn;
 - ii. De afwijzing van een kandidaat door de inspecteur-generaal moet volgens hen niet alleen schriftelijk gebeuren, maar zou ook gemotiveerd moeten zijn;
 - iii. In het decreet wordt geregeld dat een kandidaat kan gehoord worden. Ze stellen zich daarbij de vraag door wie dat zal gebeuren;
 - c. Ze vinden dat er te veel geschrapt is zoals bijvoorbeeld het artikel met de bepaling m.b.t. het salaris of de anciënniteit die meegenomen kon worden bij overgangsmaatregelen die destijds voor het personeel voorzien werden en waarop nog steeds personeelsleden beroep doen.

VSOA stelt dat hun opmerkingen gelijk lopen met de anderen:

1. Wat **het behouden of het intrekken van de erkenning** betreft vrezen zij dat het advies 'intrekking' door kwaadwillende directeurs zal gebruikt worden om nog meer planlast op te leggen aan hun personeelsleden.
2. Ze sluiten zich aan bij de opmerking dat de beslissing van de inspecteur-generaal ook **gemotiveerd** moet zijn. Ze stellen zich ook de vraag door wie de kandidaat zal gehoord worden.
3. Ze sluiten zich ook aan bij de opmerkingen dat er ook rekening moet gehouden worden met **het OCI**.
4. Zij wensen ook **een zicht te krijgen op de testcases** die lopende zijn.

Patrick Poelmans bundelt de opmerkingen van de sociale partners rond de volgende thema's:

1. **ROK en TOK;**

2. **De tweedeling tussen de adviezen 'behoud' en 'intrekking';**
3. **De verslaggeving;**
4. **De samenwerking met de inspectie levensbeschouwelijke vakken.**

De inspecteur-generaal zal hierop een reactie formuleren.

Verder formuleerden de sociale partners ook bedenkingen bij **de rechtspositie**. Hierop zal de inspecteur-generaal geen reactie formuleren, omdat deze bedenkingen de inspecteur-generaal vatten als werkgever. Dit gaat een artikel 70-overleg te buiten. Deze bedenkingen zullen wel meegenomen worden in het verslag en bijgevolg worden bezorgd aan de leden van de Vlaamse Regering.

De inspecteur-generaal formuleert een reactie op de vier thema's waarrond de opmerkingen van de sociale partners werden gebundeld:

De inspecteur-generaal is verheugd over de opbouwende kritiek en de bezorgdheden die worden geuit. De inspectie is een traject gestart om zichzelf slagkrachtiger en effectiever te maken, vanuit de overtuiging dat het beter kan.

1. Wat **het referentiekader** betreft, begrijpt hij de zorg van **COC** wat de plaats van het referentiekader onderwijskwaliteit zal zijn, en de vragen die ze zich daarbij stellen: gaat er meer standaardisering in de werking van de inspectie komen? Worden de leerkrachten daardoor niet meer onder druk gezet? Hij hoopt op een moment hen te kunnen overtuigen: door te vertrekken van een gemeenschappelijke taal hoopt de inspectie in dialoog te kunnen gaan met iedereen die met onderwijs bezig is. Hij refereert daarbij aan een OESO-onderzoek dat vaststelde dat er veel energie in kwaliteit wordt gestoken, maar dat er een andere taal wordt gesproken door de betrokkenen. De inspecteur-generaal vindt het dan ook een terechte vraag om zicht te krijgen op het referentiekader. Het volledige referentiekader onderwijskwaliteit zal in een besluit van de Vlaamse Regering opgenomen worden. Dat is veel meer dan wat er in het huidige decreet kwaliteit is opgenomen.
2. Ook wat **de adviezen** betreft, volgt de inspecteur-generaal de opmerkingen van de sociale partners. Het harde 'intrekken' wordt weliswaar verzacht door het advies in drie te delen, maar het woord 'intrekking' blijft hard. Een brief van de school waarin ze een engagement uiten zal evenwel volstaan om het behoud van de erkenning te krijgen. Hij stelt voor om te onderzoeken hoe er meer nuancering in het doorlichtingsverslag kan ingebouwd worden.
3. Wat **de verslaggeving** betreft, stelt de inspecteur-generaal dat er momenteel te veel decretaal is geregeld. Die bepalingen zijn ook niet allemaal noodzakelijk. De inspectie wil een verslag blijven maken dat voldoende informatie bevat, dat ook met het leerkrachtenkorps kan besproken worden en dat publiek kan gemaakt worden. Het lijkt aangewezen om dit eerder in een besluit van de Vlaamse Regering vast te leggen.
4. De inspecteur-generaal licht toe dat er **een beroepsmogelijkheid** is voorzien bij de meest strenge beoordeling van de inspectie. Bij de andere beoordelingen wordt er geen beroepsmogelijkheid ingeschreven omdat hetgeen er vandaag bestaat, met name een mogelijkheid tot wederwoord, zijn

inziens kan volstaan. Bovendien bestaat er altijd de mogelijkheid om een beslissing van de inspectie bij de gewone rechtbank aan te vechten.

5. Wat **de rol van de inspectie levensbeschouwelijke vakken** betreft, licht de inspecteur-generaal toe dat ze een oplossing hebben proberen vinden voor een probleem waarvoor er op dit ogenblik geen antwoord bestaat. Hij verwijst daarbij naar een specifieke geval van een school waar er vrees was dat de mensenrechten zouden worden geschonden, maar waarop de onderwijsinspectie geen vat kon krijgen, omdat ze niet bevoegd zijn voor de levensbeschouwelijke vakken. Het verslag van de inspectie levensbeschouwelijke vakken zal toegevoegd worden aan het doorlichtingsverslag en interfereert niet met de beoordeling van de onderwijsinspectie.

COV stelt zich toch vragen bij **de communicatie van de verslagen**: stel dat de inspectie een 'intrekking' adviseert en de school vraag een opschorting, wat wordt er dan gecommuniceerd? Het essentiële punt hierbij is wanneer het publiek het verslag zal kunnen lezen.

Verder merkt **COC** bijkomend op dat, wat **de beroepsmogelijkheid** betreft de inspectie de situatie wil behouden zoals die nu is. Volgens hen is er in het onderwijsveld een vraag om een beroepsmogelijkheid te voorzien tegen een doorlichtingsverslag. Nu zijn er voorbeelden van doorlichtingsverslagen waarin fouten staan. Die fouten blijven er in staan. Het toevoegen van een addendum doet daaraan niets af.

COV stelt dat er een onderscheid moet gemaakt worden tussen het referentiekader, enerzijds, i.e. inhoudelijk dezelfde taal spreken, en de wijze waarop de controle zal plaatsvinden en wat daarvan de essentiële elementen zijn, anderzijds. Er moet duidelijkheid komen over wat scholen over dit laatste mogen verwachten.

De inspecteur-generaal licht toe dat er een onderscheid is tussen het onderwijskwaliteit-kader en de instrumenten met behulp waarvan de inspectie haar toezicht zal uitvoeren. Het opdrijven van de doorlichtingsfrequentie impliceert dat er een andere systematiek van doorlichting zal gehanteerd worden met eigen instrumenten.

COC vraagt zich af hoe dit zich verhoudt met de try-outs. **COC** stelt vast er een artikel 70-overleg wordt georganiseerd, wat wil zeggen dat het voorliggende voorontwerp van decreet zeer zware wijzingen inhoudt. Daarom willen ze weten hoe ver het staat met de try-outs en wat de garantie is dat de controle even kwaliteitsvol zal gebeuren.

De inspecteur-generaal antwoordt dat de betrokkenheid van de inspecteurs bij de try-outs zeer groot is. Ze hopen op die manier tot een zeer gedragen instrumentarium te komen.

COC vraagt zich af, wat de try-outs betreft, of het einde van de tunnel al in zicht is.

Het kabinet komt tussen dat deze discussie het artikel 70-overleg te buiten gaat, en de inspecteur-generaal in dit overleg niet als werkgever kan gevat worden.

Het COC verduidelijkt dat het niet enkel gaat over de werkdruk van de personeelsleden, maar ook over de kwaliteit van de dienstverlening.

ACOD Onderwijs wil zich bij het voorgaande aansluiten. De frequentie van de doorlichtingen wordt opgedreven van om de 10 jaar, naar om de 6 jaar. Ze zijn ervan overtuigd dat dit met de beste bedoelingen in het voorliggend voorontwerp van decreet is ingeschreven, maar er staat wel effectief 6 jaar. Je zou ook in het decreet 10 jaar kunnen schrijven en de 6 jaar nastreven. Stel dat de doorlichtingen om de 6 jaar met gemak worden gehaald, kan men het nog decretaal aanpassen. Nu wordt dit als een bedreiging aangevoeld.

COC wenst nog in te gaan op de bekommernis van de inspectie om tot een dialoog en een gemeenschappelijk gesprek te komen. Volgens hen is het een illusie dat men een gemeenschappelijke taal heeft gevonden. Ze hopen dat er als er een TOK komt, dat er in die betekenis gesprekken zullen kunnen worden gevoerd. Als dat TOK in een besluit van de Vlaamse Regering zal worden vastgelegd, vrezen zij, dat er geen dialoog meer mogelijk zal zijn. Ze verwijzen daarbij naar een dossier in het hoger onderwijs, met name dat van basiscompetenties van de leerkrachten.

ACOD Onderwijs vraagt zich af of er, met betrekking tot de rol van de inspectie levensbeschouwelijke vakken, ook naar alternatieven is gekeken. Een directeur in een school wordt ongeveer met dezelfde problematiek geconfronteerd, maar die directeur heeft wel een bevoegdheid. In de voorliggende tekst wordt een verslag opgesteld door de inspectie levensbeschouwelijke vakken, maar de finaliteit ervan is onduidelijk. De onderwijsinspectie heeft toch ook een bevoegdheid, maar uiteraard niet over de inhoud van de vakken, net als een directeur.

COV stelt, ten slotte, dat de vragen die zij hebben in dat verband in dezelfde lijn liggen.

Het **kabinet besluit** dat er een verslag van dit overleg zal gemaakt worden dat ter goedkeuring aan de vakbonden zal voorgelegd worden. Het verslag wordt bezorgd aan de leden van de Vlaamse Regering.